

УДК 351.746.1 (477)

<https://doi.org/10.31470/2786-6246-2022-1-17-33>

АЛЬВАН Амро – доктор філософії у галузі «Публічного управління та адміністрування»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8715-3250>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті проаналізовані нормативно-правові механізми забезпечення системи державного управління національною безпекою в Україні. Обґрунтовано, що ефективна стратегія національної безпеки має базуватися на чіткій і логічній законодавчій базі та бути спрямована на: виокремлення базових складових національної безпеки у діяльності держави; впровадження єдиного, узгодженого механізму функціонування системи забезпечення національної безпеки, у тому числі: забезпечення ефективної взаємодії та координації дій державних органів, інститутів громадянського суспільства та громадян у зазначеній сфері, впровадження системного підходу до планування, ресурсної підтримки та контролю виконання заходів щодо забезпечення національної безпеки; забезпечення ефективного функціонування сектору безпеки і оборони, який є основою системи забезпечення національної безпеки, у тому числі чітке визначення: поняття сектору безпеки і оборони; механізму управління ним у мирний час і у кризові періоди; порядку створення у разі потреби допоміжних структур; порядку проведення комплексного огляду у секторі безпеки і оборони та прийняття нормативних документів за його результатами тощо.

Ключові слова: безпека, державна політика, державне управління, національна безпека, загрози та ризики.

ALVAN Amro - Doctor of Philosophy in Public Administration

REGULATORY AND LEGAL MECHANISMS FOR PROVIDING THE SYSTEM OF PUBLIC SECURITY GOVERNANCE IN UKRAINE

Abstract. The article analyzes the legal mechanisms for ensuring the system of state management of national security in Ukraine. The author substantiates that an effective national security strategy should be based on a clear and logical legal framework and be aimed at: identifying the basic components of national security in the activities of the state; introduction of a single, coordinated mechanism for the functioning of the national security system, including: ensuring effective interaction and coordination of state bodies, civil society institutions and citizens in this area, introduction of a systematic approach to planning, resource support and control of national security measures; ensuring the effective functioning of the security and defense sector, which is the basis of the national security system, including a clear definition of: the concept of the security and defense sector; the mechanism of its management in peacetime and in times of crisis; the order of creation in case of need of auxiliary structures; the procedure for conducting a comprehensive review in the security and defense sector and the adoption of regulations based on its results, etc.

Key words: security, state policy, state government, national security, threats and risks.

Постановка проблеми. Сучасні глобалізаційні виклики, загрози гібридних війн, інформаційних маніпуляцій – усе це є важливими загрозами сучасній системі національної безпеки та вимагають формування інноваційних механізмів забезпечення національної безпеки в Україні. Водночас законодавча база щодо розвитку системи національної безпеки України розвивається занадто повільно, не

враховуючи сучасні виникаючі загрози та динамічних розвитку сучасного світового суспільства.

На сьогодні виникла проблема аналізу та систематизації сучасних нормативно-правові документи з урахуванням сучасних викликів та загроз національній системі безпеки та оборони.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досвід реалізації державного управління у сфері національної безпеки, основні проблеми державного управління у сфері національної безпеки аналізують багато українських та закордонних вчених, у тому числі: О. Астахов, В. Богданович, В. Горбулін, М. Єрмошин, О. Загорка, М. Іжа, О. Ільяшов, С. Мосов, Н. Нижник, В. Олуйко, О. Пархоменко-Куцевіл, Ю. Пунда, В. Радецький, І. Романченко, А. Семенченко, Г. Ситник, В. Сіцінський, Є. Смірнов, В. Ткаченко, П. Чабаненко, В. Шарий, В. Шемаєв, С. Ярош та ін.

Разом з тим, виникла об'єктивна потреба у систематизації наукових підходів до нормативно-правових механізмів забезпечення системи державного управління національною безпекою в Україні.

Мета статті є систематизація наукових підходів до нормативно-правових механізмів забезпечення системи державного управління національною безпекою в Україні.

Виклад основного матеріалу. Основним документом, який регулює проблеми державного управління у сфері національної безпеки є Конституція України.

У Конституції України встановлено основоположні засади публічно-правового механізму забезпечення національної безпеки. Так, у ст. 17 визнано найважливішими функціями держави та справою всього народу захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки. Низка конституційних положень утворює гарантії забезпечення національної безпеки [1].

Конституція України закріплює основні повноваження інституцій, що входять до публічно-правового механізму забезпечення національної

безпеки. У ст. 85 Основного Закону до повноважень Верховної Ради України віднесено призначення та звільнення з посади Голови СБУ, затвердження загальної структури, чисельності, визначення функцій СБУ, ЗСУ, інших військових формувань, а також МВС України, схвалення рішення про надання військової допомоги іншим державам чи про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України тощо.

14 березня 2016 року була прийнята Концепція **розвитку сектору безпеки і оборони України, яка визначає систему поглядів на розвиток безпекових та оборонних спроможностей України у середньостроковій перспективі, сформованих на основі оцінки безпекового середовища та фінансово-економічних можливостей держави, здійснених у рамках комплексного огляду сектору безпеки і оборони України [2].**

14 вересня 2020 року № 392/2020 прийнята **Стратегія національної безпеки України, яка визначає, що зовнішньополітична діяльність держави спрямована передусім на забезпечення незалежності і державного суверенітету, відновлення територіальної цілісності України.**

Україна, прагнучи зміцнити заснований на демократичних нормах і цінностях міжнародний порядок, бере активну участь у протидії тероризму, розповсюдженню зброї масового ураження, міжнародній злочинності, наркоторгівлі, торгівлі людьми, політичному та релігійному екстремізму, нелегальній міграції, кіберзагрозам, негативним наслідкам зміни клімату, а також у попередженні та подоланні наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру [3].

Таким чином, визначено пріоритет національної безпеки України є відновлення територіальної цілісності України.

Базові закони, об'єктом правового регулювання яких є забезпечення національної безпеки й оборони, можна поділити на такі основні групи залежно від предмета регулювання:

– закони, що регулюють основні питання забезпечення національної безпеки й оборони: закони України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 р., «Про національну безпеку України» від

21.06.2018 р., «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 р., «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р., «Про правовий режим надзвичайного стану» від 16.03.2000 р., «Про оборону України» від 06.12.1991 р., «Про боротьбу з тероризмом» від 20.03.2003 р. та ін.

– закони, що регулюють правові статуси суб'єктів забезпечення національної безпеки і здійснення оборони: закони України «Про Збройні Сили України» від 06.12.1991 р., «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 р., «Про Раду національної безпеки і оборони України» від 05.03.1998 р., «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 р., «Про Державну прикордонну службу України» від 03.04.2003 р., «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 р., «Про альтернативну (невійськову) службу» від 12.12.1991 р. та багато ін.

– закони, що регулюють оборонно-промисловий комплекс: закони України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.1995 р., «Про державне оборонне замовлення» від 03.03.1999 р. та ін.

Зазначені нормативно-правові документи встановлюють механізми виявлення загроз національній безпеці України та визначаються механізми їх попередження або протидії.

Окремо слід вказати на підгрупи законів, що встановлюють основи забезпечення державної безпеки та її складників, правовий статус правоохоронних органів, регулюють міжнародну діяльність держави у військовій сфері тощо.

Доцільно акцентувати лише на деяких основних законах, що забезпечують засади національної безпеки й оборони.

Особливої уваги заслуговує Закон України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 р. [4]. Він став удосконаленою формою Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р., що мав серйозні недоліки змістовного характеру, невиправдану складність, термінологічну неточність, низку прогалин, був віддаленим

від практики і стандартів міжнародного співтовариства. Загалом, він не сприяв ефективній реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки та адекватній реакції на зміни в безпековій ситуації [4].

Ухвалення Закону України «Про національну безпеку України» від 2018 р. було заплановано в Стратегії національної безпеки України від 26.05.2015 [71]. Закон орієнтовано на забезпечення процесу інтеграції України до НАТО та Європейського Союзу. Його особливістю є те, що його створено і прийнято в умовах реального військового конфлікту, що сприяло глибинному розумінню векторів розвитку безпекової політики України як в умовах конфлікту, так і в постконфліктний період.

Сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки. Функції та повноваження складових сектору безпеки і оборони визначаються законодавством України [4].

До складу сектору безпеки і оборони входять: Міністерство оборони України, Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Національна поліція України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Служба безпеки України, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки і оборони України, розвідувальні органи України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику.

Інші державні органи та органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони [4].

Метою планування у сферах національної безпеки і оборони є забезпечення реалізації державної політики у цих сферах шляхом розроблення стратегій, концепцій, програм, планів розвитку органів сектору безпеки і оборони, управління ресурсами та ефективного їх розподілу.

Документами довгострокового планування є Стратегія національної безпеки України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України, Стратегія розвитку оборонно-промислового комплексу України, Стратегія кібербезпеки України, Національна розвідувальна програма [4].

Документами середньострокового планування є інші стратегічні документи, програми щодо розвитку складових сектору безпеки і оборони, зокрема оснащення їх сучасним озброєнням і військовою технікою, створення необхідних запасів матеріально-технічних засобів та необхідних для цього потужностей оборонно-промислового комплексу, реалізація інших заходів з посилення обороноздатності держави.

Короткострокове планування передбачає щорічне розроблення планів утримання та розвитку (діяльності) складових сектору безпеки і оборони, основних показників державного оборонного замовлення (на трирічний період), у яких визначаються завдання щодо реалізації документів довгострокового і середньострокового планування [4].

Рада національної безпеки і оборони України з урахуванням змін у безпековому середовищі визначає концептуальні підходи, напрями, заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, схвалює проекти стратегій, концепцій, державних програм та інших стратегічних документів, якими визначаються основні напрями і завдання державної політики у сферах національної безпеки і оборони, здійснює координацію і контроль за їх виконанням [4].

Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» визначає правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та

держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки, повноваження державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їхньої діяльності із забезпечення кібербезпеки [5].

Координація діяльності у сфері кібербезпеки як складової національної безпеки України здійснюється Президентом України через очолювану ним Раду національної безпеки і оборони України.

Національний координаційний центр кібербезпеки як робочий орган Ради національної безпеки і оборони України здійснює координацію та контроль за діяльністю суб'єктів сектору безпеки і оборони, які забезпечують кібербезпеку, вносить Президентові України пропозиції щодо формування та уточнення Стратегії кібербезпеки України [5].

Кабінет Міністрів України забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері кібербезпеки, захист прав і свобод людини і громадянина, національних інтересів України у кіберпросторі, боротьбу з кіберзлочинністю; організовує та забезпечує необхідними силами, засобами і ресурсами функціонування національної системи кібербезпеки; формує вимоги та забезпечує функціонування системи аудиту інформаційної безпеки на об'єктах критичної інфраструктури (крім об'єктів критичної інфраструктури у банківській системі України) [5].

Суб'єктами, які безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи із забезпечення кібербезпеки, є:

- 1) міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
- 2) місцеві державні адміністрації;
- 3) органи місцевого самоврядування;
- 4) правоохоронні, розвідувальні і контррозвідувальні органи, суб'єкти оперативно-розшукової діяльності;
- 5) Збройні Сили України, інші військові формування, утворені відповідно до закону;

6) Національний банк України;

7) підприємства, установи та організації, віднесені до об'єктів критичної інфраструктури;

8) суб'єкти господарювання, громадяни України та об'єднання громадян, інші особи, які провадять діяльність та/або надають послуги, пов'язані з національними інформаційними ресурсами, інформаційними електронними послугами, здійсненням електронних правочинів, електронними комунікаціями, захистом інформації та кіберзахистом [5].

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» [6] визначає зміст правового режиму воєнного стану, порядок його введення та скасування, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб. Воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [6].

Пропозиції щодо введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях на розгляд Президентові України подає Рада національної безпеки і оборони України.

У разі прийняття рішення щодо необхідності введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях Президент України видає

указ про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях і негайно звертається до Верховної Ради України щодо його затвердження та подає одночасно відповідний проект закону [6].

Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України, підлягає негайному оголошенню через засоби масової інформації або оприлюдненню в інший спосіб. У разі оголошення указу Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях Верховна Рада України збирається на засідання у дводенний строк без скликання та розглядає питання щодо затвердження указу Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях у порядку, встановленому Конституцією України та Регламентом Верховної Ради України. У разі оголошення указу Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності зобов'язані сприяти негайному прибуттю народних депутатів України на засідання Верховної Ради України та здійсненню їхніх повноважень. Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України, офіційно оприлюднюється разом із законом щодо затвердження такого указу Президента України та набирає чинності одночасно з набранням чинності таким законом [6].

Закон України «Про боротьбу з тероризмом» з метою захисту особи, держави і суспільства від тероризму, виявлення та усунення причин і умов, які його породжують, визначає правові та організаційні основи боротьби з цим небезпечним явищем, повноваження і обов'язки органів виконавчої влади, об'єднань громадян і організацій, посадових осіб та окремих громадян у цій сфері, порядок координації їх діяльності, гарантії правового і соціального захисту громадян у зв'язку із участю у боротьбі з тероризмом. Положення цього Закону не можуть бути застосовані як

підстава для переслідування громадян, які, діючи в межах закону, виступають на захист своїх конституційних прав і свобод [7].

Правове регулювання комплексного публічно-правового механізму забезпечення національної безпеки не обмежене суто зазначеними спеціальними законами. Конституційне, адміністративне, кримінальне, цивільне, господарське, екологічне, інформаційне законодавство в межах власного предмета законодавчого регулювання закріплює правові умови, гарантії, форми, методи забезпечення національної безпеки і здійснення оборони. Нормативне регулювання публічно-правового механізму забезпечення національної безпеки посилюється і конкретизується в системі підзаконних нормативно-правових актів.

Підзаконні нормативно-правові акти деталізують положення чинного безпекового законодавства. Вони розроблені різними суб'єктами нормотворчості для всебічного забезпечення практичної реалізації законів у досліджуваній сфері. Залежно від суб'єкта прийняття, підзаконні нормативно-правові акти у сфері забезпечення національної безпеки можна класифікувати на ті, що приймає парламент, глава держави, уряд та центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації та ін. Провідними суб'єктами підзаконної нормотворчості з питань національної безпеки й оборони необхідно визнати Президента України та Раду національної безпеки й оборони України [7].

Формування політики національної безпеки має бути спрямованим на визначення завдань і цілей такої політики, що найбільш повно відображено в Стратегії національної безпеки [7]. Загалом, саме програмні документи мають особливе значення в підзаконному регулюванні функціонування публічно-правового механізму забезпечення національної безпеки.

Відповідно до Стратегії національної безпеки основними її цілями є: мінімізація загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно-визнаного державного кордону України, гарантування мирного

майбутнього України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави; утвердження прав і свобод людини і громадянина, забезпечення нової якості економічного, соціального і гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО [7].

Досягнення визначених цілей потребує: зміцнення Української держави шляхом забезпечення поступального суспільно-політичного й соціально-економічного розвитку України; якісно нової державної політики, спрямованої на ефективний захист національних інтересів в економічній, соціальній, гуманітарній та інших сферах, комплексне реформування системи забезпечення національної безпеки та створення ефективного сектору безпеки і оборони України; нового зовнішньополітичного позиціонування України у світі в умовах нестабільності глобальної системи безпеки [7].

Окремо слід акцентувати на значенні Воєнної доктрини України у нормативному забезпеченні національної безпеки, що прийнята у новій редакції Указом Президента України від 24.09.2015 р. Вона є системою офіційних поглядів на причини виникнення, сутність і характер сучасних воєнних конфліктів, принципи й шляхи запобігання, підготовку держави до можливого конфлікту, а також на застосування військової сили для захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, національних інтересів. Воєнна доктрина України впливає на всі державні структури, інститути громадянського суспільства та на громадян країни у разі початку війни [8].

Відповідно до Воєнної доктрини України актуальними воєнними загрозами для України є:

– збройна агресія і порушення територіальної цілісності України (тимчасова окупація Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та військова агресія Російської Федерації в окремих районах Донецької і Луганської областей), нарощування військової потужності Російської Федерації в безпосередній близькості

до державного кордону України, у тому числі потенційна можливість розгортання тактичної ядерної зброї на території Автономної Республіки Крим;

- мілітаризація Російською Федерацією тимчасово окупованої території шляхом формування нових військових з'єднань і частин, а також постачання бойовиків, військової техніки та засобів матеріально-технічного забезпечення;

- присутність військового контингенту Російської Федерації у Придністровському регіоні Республіки Молдова, який може бути використаний для дестабілізації ситуації у південних регіонах України;

- нарощування Російською Федерацією поблизу державного кордону України угруповання військ з потужним ударно-наступальним потенціалом, створення нових, розширення і модернізація наявних баз, об'єктів військової інфраструктури;

- активізація спеціальними службами Російської Федерації розвідувально-підривної діяльності в Україні з метою дестабілізації внутрішньої соціально-політичної обстановки в Україні, а також з метою підтримки не передбачених законом збройних формувань у східних регіонах України і створення умов для розширення масштабів збройної агресії;

- діяльність на території України не передбачених законом збройних формувань, спрямована на дестабілізацію внутрішньої соціально-політичної ситуації в Україні, залякування населення, позбавлення його волі до опору, порушення функціонування органів державної влади, місцевого самоврядування, важливих об'єктів промисловості та інфраструктури;

- територіальні претензії Російської Федерації до України і посягання на її суверенітет та територіальну цілісність [8].

Таким чином, в Україні створена система законодавства, яке врегульовує питання державного управління у сфері національної безпеки.

Характеризуючи найбільш вагомі риси нормативно-правових механізмів у галузі національної безпеки і оборони, слід звернути увагу на наступне:

- по-перше, ці нормативно-правові документи з огляду їх соціально-політичної значущості після Конституції посідають особливе місце і утворюють відносно самостійний нормативно-правовий масив взаємопов'язаних актів, якими регулюються відносини у галузі національної безпеки і оборони;

- по-друге, нормативно-правові документи у галузі національної безпеки і оборони повинні мати пріоритет перед звичайними законами;

- по-третє, нормативно-правові документи у галузі національної безпеки і оборони мають чітко окреслену сферу регулювання;

- по-четверте, за змістом та функціональним призначенням нормативно-правові документи у галузі національної безпеки і оборони носять комплексний характер з досить широкою сферою застосування;

- по-п'яте, для них характерна підвищена стабільність і приватні строки дії;

- по-шосте, їм притаманна конкретно регулятивна дія, тобто реалізація норм у правовідносинах, що мають місце у галузі національної безпеки і оборони.

Система підзаконних актів у сфері забезпечення національної безпеки є розгалуженою. Хоча вона і є органічним складником правового забезпечення національної безпеки, проте ця система характеризується незгодженістю. Чинне законодавство у сфері забезпечення національної безпеки потребує вдосконалення у частині інтеграції України до НАТО. Урахування міжнародних стандартів у оборонній сфері є важливим чинником визнання українського суспільства цивілізованим членом міжнародного співтовариства. Не викликає сумнівів пріоритетність міжнародних стандартів у сфері забезпечення національної та міжнародної безпеки. Міжнародні акти є складником системи нормативно-правових актів, що закріплюють засади національної

безпеки. Системний аналіз міжнародних стандартів у сфері забезпечення національної безпеки й оборони заслуговує окремого дослідження у зв'язку з необхідністю комплексного вивчення.

Ефективна стратегія національної безпеки має базуватися на чіткій і логічній законодавчій базі, а також на забезпеченні належного рівня її виконання. У цій стратегії мають бути закладені не абстрактні загальнотеоретичні поняття, а чітко визначені підходи до формування системи забезпечення національної безпеки, механізм її функціонування, повноваження і схема взаємодії суб'єктів забезпечення національної безпеки та відповідальності. Його головними завданнями мають стати:

- виокремлення складових національної безпеки у діяльності держави;
- впровадження єдиного, узгодженого механізму функціонування системи забезпечення національної безпеки, у тому числі: забезпечення ефективної взаємодії та координації дій державних органів, інститутів громадянського суспільства та громадян у зазначеній сфері, впровадження системного підходу до планування, ресурсної підтримки та контролю виконання заходів щодо забезпечення національної безпеки;
- забезпечення ефективного функціонування сектору безпеки і оборони, який є основою системи забезпечення національної безпеки, у тому числі чітке визначення: поняття сектору безпеки і оборони; механізму управління ним у мирний час і у кризові періоди; порядку створення у разі потреби допоміжних структур; порядку проведення комплексного огляду у секторі безпеки і оборони та прийняття нормативних документів за його результатами тощо.

Для розв'язання цих нагальних для України завдань необхідна нова законодавча база, у тому числі прийняття законів, спрямованих на захист життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави та гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз. При цьому особливої ваги набувають проблеми, що пов'язані з мінімізацією загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності України у межах міжнародно визнаного її державного кордону.

Висновки. Таким чином, напрацювання якісно нової нормативно-законодавчої бази національної безпеки України в контексті викликів і загроз для української держави надасть можливість ефективно та індивідуально забезпечити безпеку і оборону Вітчизни, захисту конституційних прав і свобод, життя і здоров'я громадян, мирної, творчої праці українського народу.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Концепція (основи) національної безпеки України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/922016-19832>.
3. Указ Президента України від 14.09.2020 р. №392/2020 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
4. Закон України про національну безпеку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.
5. Закон України про основні засади забезпечення кібербезпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>.
6. Закон України про правовий режим воєнного стану. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19..>
7. Закон України про боротьбу з тероризмом. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15>.
8. Воєнна доктрина України: Указ Президента України від 24 вересня 2015 року № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015>.

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

2. Kontsepsiia (osnovy) natsionalnoi bezpeky Ukrainy [The concept (basis) of national security of Ukraine]. Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> [in Ukrainian].

3. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14.09.2020 r. №392/2020 «Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy [Decree of the President of Ukraine dated 14.09.2020 №392 / 2020 «On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine] vid 14 veresnia 2020 roku «Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy». Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [Law of Ukraine on National Security of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355> [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy [Law of Ukraine on the basic principles of cyber security of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19> [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [Law of Ukraine on the legal regime of martial law]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy pro borotbu z teroryzmom [Law of Ukraine on Combating Terrorism]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15> [in Ukrainian].

8. Voienna doktryna Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy [Military doctrine of Ukraine: Decree of the President of Ukraine] vid 24 veresnia 2015 roku № 555/2015. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015> [in Ukrainian].

*Подано до редакції 26.01.2022 р.
Прийнято до друку 23.02.2022 р*